

Proslov zástupce Národního divadla - dramaturga opery ND pana Mgr. Ondřeje Hučina

Dámy a pánové, vážení přátelé Ondřejova, astronomie a opery,

dovolte mi, abych vás jménem ředitele ND dr. Ondřeje Černého srdečně pozdravil a především složil hold vynikající operní pěvkyni a jedné z nejlepších českých a středoevropských koloraturních sopranistek 2. poloviny 19. století, paní baronce z Ehrenbergů.

Jsem tu jako zástupce ND, avšak byl bych velmi nerad, aby má slova vyvolávala dojem, že ND chce na slávě a významu paní baronky Eleonory nějak parazitovat. V historii totiž existuje řada velkých uměleckých osobností, které jsou s ND spjaty pouze okrajově – či které dokonce byly ND zpočátku odmítnuty – a které – někdy i díky tomuto odmítnutí – se prosadily a staly se úspěšnými v zahraničí, často na těch nejprestižnějších scénách. Mám na mysli např. Emu Destinnovou, Jarmilu Novotnou či Ludmilu Dvořákovou. ND pak rádo říká, že tyto slavné zpěvačky byly jeho významnými členkami apod. Nechci tedy o paní Eleonoře z Ehrenbergů, která v samotném ND strávila pouze několik málo let na sklonku své kariéry, mluvit jako o „národní umělkyni“, jako o budovatelce české operní tradice či jako o první Mařence z Prodané nevěsty. Náš pohled bývá – zvláště při slavnostních příležitostech – často stále příliš nacionální a jako hodnotné vyzdvihujeme v minulosti jen to, co podporovalo národní hnutí, národní kulturu, národní tendence. Víme, že Eleonora z Ehrenbergů alespoň zpočátku nesouzněla s tím, co v české hudbě a divadle prosazoval Bedřich Smetana a co koneckonců přirozeně vycházelo z české mentality i povahy dobové české společnosti. Baronka z Ehrenbergů byla zkrátka „někde jinde“ – byla aristokratkou s úzkými kontakty na německou kulturu, vystupovala – vedle Prozatímního divadla – jak v divadlech v Německu, tak hojně i na německých scénách v českých zemích a její hlasový obor (koloraturní, belcantový soprán) byl určen pro zcela jiný typ repertoáru, než který prosazoval Smetana. Není divu, že Eleonora z Ehrenbergů bývala z onoho úzce národního pohledu dlouho kritizována či dokonce zesměšňována – výmluvný a široce známý příklad máme v Krškově filmu o Bedřichu Smetanovi, kde problematické přípravy premiéry Prodané nevěsty v hlavní roli se „vzácnou slečnou z Ehrenbergu“ tvoří celou jednu sekvenci filmu. Tehdy byla paní Eleonora poněkud tendenčně podána jako šlechtična, které se přičítá opery na lidová témata i nároky realistického herectví kladené na operní primadonu.

Ale dnes, kdy zpěváků zvládajících techniku belcanta a konkrétně sopranistek schopných zpívat s technickou bravurou i do extrémních hlasových výšek je v českých luzích a hájích jako šafránu, dnes, kdy míváme velké problémy s obsazením i těch základních rolí pro koloraturní soprán jako např. Královny noci či Konstance z Mozartovy Kouzelné flétny a Únosu ze serailu, Donizettiho Lucie z Lammermooru nebo Verdiho Violetty, bychom snesli modré z nebe, kdybychom měli v divadle takovou zpěvačku, jako byla paní Eleonora z Ehrenbergu.

A tak nezbyvá, paní baronko, než vás požádat o přímluvu u operního Pánaboha, aby nám seslal více takových jako vy. Všechny manýry operních belcantových primadon vytrpíme, jen když budou opravdu „bel cantare“ – krásně zpívat!

Děkuji vám za pozornost.